

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Географічний факультет
Кафедра землезнавства та геоморфології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Управління екопроектами та міжнародне співробітництво
в галузі охорони природи**

для студентів

галузь знань **10 Природничі науки**
спеціальність **106 Географія**
освітній рівень **Магістр**
освітня програма **Геоморфологія та палеогеографія**
вид дисципліни **обов'язкова**

Форма навчання **денна**
Навчальний рік **2022/2023**
Семестр **1**
Кількість кредитів ECTS **4**
Мова викладання, навчання
та оцінювання **українська**
Форма заключного контролю **залік**

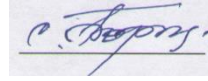
Викладач: **Лаврук Тетяна Миколаївна**, кандидат географічних наук, доцент кафедри
землезнавства та геоморфології, доцент

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)
на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Розробник: к.геогр.н., доцент **Лаврук Тетяна Миколаївна**, кандидат географічних наук,
доцент кафедри землезнавства та геоморфології, доцент

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри землезнавства та геоморфології

(підпис)

Сергій БОРТНИК

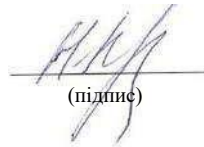
(прізвище та ініціали)

Протокол № 14 від « 22 » червня 2022 р.

Схвалено науково - методичною комісією географічного факультету

Протокол № 6 від «29» серпня 2022 року

Голова науково-методичної комісії

(підпис)

Наталія КОРОГОДА

© Т.М.Лаврук, 2022 рік

ВСТУП

1. Мета дисципліни – поглибити науково-географічні засади екологічного світогляду, сформуванню систему знань про методіку створення природоохоронних проєктів та набути практичних навичок управління ними.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1) вміння аналізувати екологічну ситуацію на різних інформаційних зрізах, визначати основні екологічні проблеми та конфлікти природокористування.

2) володіння навичками аналізу картографічних матеріалів та побудови карт.

3. Анотація навчальної дисципліни.

Зміст дисципліни розкриває теоретичні та прикладні питання управління екологічними проєктами в Україні та міжнародного досвіду співробітництва у природоохоронній галузі. Структура дисципліни передбачає вивчення основ управління екопроєктами впродовж їх життєвого циклу – від ініціації і до завершення. Друга частина програми присвячена опануванню міжнародного досвіду природоохоронного співробітництва.

Дана навчальна дисципліна є однією з складових комплексної підготовки науково-освітньої програми «Геоморфологія та палеогеографія» спеціальності 106 Географія.

4. Завдання (навчальні цілі) – вивчення дисципліни спрямовано на отримання компетентностей:

Інтегральної: здатність розв'язувати складні задачі та прикладні проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері географії, природокористування, міського та регіонального розвитку, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов і вимог.

Загальних: ЗК 6. Здатність спілкуватися іноземною мовою; ЗК 7: Здатність працювати в міжнародному контексті; ЗК 8: Здатність проводити дослідження на відповідному рівні;

Спеціальних: СК 4: здатність розробляти та сприяти впровадженню регіональних програм сталого розвитку територій, здійснювати геопланування територій різного ієрархічного рівня; СК 5. Здатність здійснювати фахову оцінку програм, стратегій і планів розвитку територій, процесів глобалізації, регіоналізації та урбанізації у світі, проводити їхню геоекологічну, зокрема, еколого-геоморфологічну та суспільно-географічну експертизу та моніторинг; СК 8: Здатність планувати, проводити та публічно презентувати результати наукових досліджень, забезпечити зрозуміле донесення власних знань, висновків та аргументацій до фахівців і нефахівців.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	географічні засади природоохоронної діяльності;	лекції, семінарські заняття, самостійна робота	опитування у тестовій, усній та письмовій формі, оцінювання підготовки до	до 10%
1.2	правове поле та нормативно-законодавчу базу в галузі екологічного права України та міжнародного екологічного права;	лекції, семінарські заняття, самостійна робота	опитування у тестовій, усній та письмовій формі, оцінювання підготовки до	до 10%

1.3	теоретичні засади та методика управління екопроектами;	лекції, самостійна робота	семінарських занять, самостійної роботи, МКР	до 10%
1.4	вітчизняний та міжнародний досвід управління екологічними проектами;	семінарські заняття, самостійна робота		до 10%
1.5	міжнародні та національні стандарти управління екологічними проектами.	лекції, самостійна робота		до 10%
2.1	оцінювати екологічну ситуацію на місцевому, регіональному, державному та міждержавному рівнях;	семінарські заняття, самостійна робота	оцінювання підготовки до семінарських занять, самостійної роботи, консультації	до 5%
2.2	прогнозувати розвиток екосистем в умовах антропогенного навантаження;	семінарські заняття, самостійна робота		до 7%
2.3	розробляти проекти, направлені на збереження, відновлення та розвиток екосистем, збереження природної спадщини;	семінарські заняття, самостійна робота		до 8%
2.4	управляти природоохоронними проектами;	семінарські заняття, самостійна робота		до 7%
3.1	оформляти результати досліджень у вигляді окремих екопроектів;	семінарські заняття, самостійна робота	оцінювання підготовки до семінарських занять, самостійної роботи	до 10%
4.1	проводити експертизу екопроектів;	семінарські заняття, самостійна робота		до 8%
4.2	оцінювати ефективність екопроектів.	семінарські заняття, самостійна робота		до 7%

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код)	1.					2.				3.	4.	
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	1	1	2
ПРН 03. Вільно спілкуватися із професійних і наукових питань іноземною мовою.			+	+							+	+
ПРН 05. Вміти виявляти, ставити та розв'язувати науково-прикладні проблеми, здійснювати критичну оцінку прийнятих рішень.						+	+	+	+			

ПРН 09. Проводити фахову оцінку програм, стратегій і планів розвитку територій, здійснювати їхню геоекологічну, зокрема, еколого-геоморфологічну та соціально-економічну та експертизу та моніторинг.						+	+				+	+
ПРН 11. Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні та геоекологічні наслідки реалізації управлінських рішень у сфері природокористування, рекреації та туризму.									+	+	+	+
ПРН 12. Планувати й виконувати теоретичні та прикладні дослідження, робити обґрунтовані висновки, аналізувати та презентувати результати досліджень.			+	+	+						+	+
ПРН 14. Формулювати наукові гіпотези, визначати актуальні аспекти у фундаментальних і прикладних напрямках досліджень, розробляти та управляти проектами у сфері географії, зокрема геоморфології та палеогеографії.									+	+	+	

7. Схема формування оцінки: рівень досягнення всіх запланованих результатів навчання визначається за визначається як сума балів за всіма, успішно оціненими семінарами та самостійними роботами, опитуваннями, модульними контрольними роботами (МКР).

Питома вага результатів навчання у підсумковій оцінці за умови її опанування на належному рівні така:

1. результати навчання – 1 (знання РН 1.1-1.5) – до 50%;
2. результати навчання – 2 (вміння РН 2.1-2.4) – до 27%;
3. результати навчання – 3 (комунікація) – до 10%;
4. результати навчання – 4 (автономність та відповідальність) – до 13%.

7.1. Форми оцінювання студентів:

- **семестрове оцінювання:** кількість балів, що студент отримує протягом семестру є сумою балів, що були отримані при оцінюванні виконаних практичних та самостійних робіт, опитуванні та написанні контрольних робіт.

Оцінювання за формами контролю

	ЗМ1		ЗМ2	
	<i>Min. – 30 балів</i>	<i>Max.– 50 балів</i>	<i>Min. – 30 балів</i>	<i>Max.–50 балів</i>
Опитування	«1» x 4 = 4	«2» x 4 = 8	«1» x 4 = 4	«2» x 4 = 8
Семінари	«2» x 4 = 8	«3» x 4 = 12	«2» x 4 = 8	«3» x 4 = 12
Самостійні роботи	«3» x 4 = 12	«5» x 4 = 20	«3» x 4 = 12	«5» x 4 = 20
Модульна контрольна робота	«6» x 1 = 6	«10» x 1 = 10	«6» x 1 = 6	«10» x 1 = 10

- **підсумкове оцінювання у формі заліку** визначається як сума балів за всіма, успішно оціненими, результатами навчання. Оцінки нижче від мінімального порогового рівня до підсумкової оцінки не додаються. Залік виставляється за результатами роботи студента

впродовж усього семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання.

Для студентів, які набрали менше 60 балів обов'язковою є перездача тих видів робіт, за які вони отримали оцінку, нижчу за допустимий мінімум.

При простому розрахунку отримаємо:

	Змістовий модуль1	Змістовий модуль2	Підсумкова оцінка
<i>Мінімум</i>	30	30	60
Максимум	50	50	100

Загалом формування оцінки спирається на «Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (друга редакція), що введено в дію наказом ректора № 170-32 від 11 квітня 2022 року

7.2. Організація оцінювання: опитування у тестовій та письмовій формі проводиться після завершення викладання кожної лекції. Практичні та самостійні роботи оцінюються по виконанню, відповідно до графіка проведення практичних занять. Перша модульна контрольна робота проводиться на другому тижні листопада, друга модульна контрольна робота проводиться на першому тижні грудня.

Шкала відповідності

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план лекцій і семінарських занять

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		лекції	семінари	с/р
<i>Змістовий модуль 1</i>				
Тема 1. Географічні засади природоохоронної діяльності та управління екопроектами як її складова				
1.	Вступ. Географічні засади розвитку природоохоронної діяльності в цілому та теорії управління як її важливої складової. Зміст курсу, міжпредметні зв'язки з іншими дисциплінами. Основні проблеми та завдання природоохоронної справи.	2		4
2.	Екологічний проект та специфіка проектної природоохоронної діяльності. Поняття управління проектами. Базовий стандарт з управління проектами РМВоК (7 редакція) Інституту управління проектами РМІ.	2		4
3.	Структура управління проектами. Стандарт управління проектами. Галузі знань з управління проектами.	2	2	4
4.	Управлінські процеси, взаємозв'язки між ними. Особливості управління екопроектами.	2		4
5.	Управління інтеграцією екопроекту. Розроблення статуту екопроекту. Розроблення плану управління екопроектом.	2	2	4

	Управління змістом екопроекту. Створення ІСР. Підтвердження змісту. Контроль змісту.			
6.	Керівництво та управління виконанням екопроекту. Моніторинг та управління роботами екопроекту. Здійснення інтегрованого управління змінами. Завершення проекту або фази.	2		4
7.	Управління часом екопроекту. Визначення послідовності операцій. Оцінка ресурсів операції. Оцінка тривалості операції. Розроблення розкладу. Контроль розкладу.	2	2	4
8.	Управління вартістю екопроекту. Оцінка витрат. Визначення бюджету. Контроль витрат.	2		4
9.	Управління якістю екопроекту. Управління людськими ресурсами. Розроблення плану управління людськими ресурсами. Управління командою екопроекту.	2	2	4
10.	Управління ризиками екопроекту. Управління комунікаціями екопроекту. Управління поставками екопроекту.	1		4
	<i>Модульна контрольна робота 1</i>	1		
<i>Змістовий модуль 2</i>				
Тема 2. Управління природоохоронною діяльністю в Україні				
11.	Організація служб охорони навколишнього природного середовища в Україні.	2	2	10
12.	Система моніторингу стану навколишнього природного середовища України.	2		10
Тема 3. Міжнародний досвід управління природокористуванням, охороною природи та забезпеченням екобезпеки				
13.	Географічні засади міжнародного моніторингу навколишнього середовища.	2		10
14.	Міжнародне право навколишнього середовища. Стан та перспективи розвитку.	1	2	10
	<i>Підсумкова модульна контрольна робота</i>	1		
	ВСЬОГО	28	12	80

Загальний обсяг **120 год.**, в тому числі:

Лекції – **28 год.**

Семінари – **12 год.**

Самостійна робота – **80 год.**

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА:

1. Балюк Г.І. Екологічне право України: Конспект лекцій у схемах .– К.: Юрінком Інтер, 2006. – 192 с.
2. Екологічне право України. Академічний курс: Підручник .–Друге видання / За заг. ред. Ю.С.Шемшученка .–К.: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2008. – 720 с.
3. Настанова до зводу Знань з управління проєктами НАСТАНОВА РМВОК 7-е видання та стандарт з управління проєктами: <https://pmiukraine.org/pmbok7/>
4. Максименко Н. В., Задніпровський В. В., Клименко О. М. Організація управління в екологічній діяльності. Підручник для студентів екологічних спеціальностей ВНЗ. Видання 2-ге перероблене і доповнене. – Х.: ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2008. – 339 с.
5. Організація управління в екологічній діяльності. Конспект лекцій // Б. В. Кіндюк, М. Б. Бизова. – Наука і техніка, 2006. – 232 с.
6. Шевчук В.Я., Саталкін Ю.М., Білявський Г.О. Екологічне управління Підручник. – К.: Либідь, 2004. – 432 с.

ДОДАТКОВА:

7. Бортник С., Лаврук Т., Тимуляк Л., Омельчук Т. Транскордонне природоохоронне співробітництво України та країн Європейського Союзу / Фізична географія та геоморфологія 1(89), 2018. С. 70 – 76.
8. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25 червня 1991р. // ВВР України. – 1991. – № 41.
9. Закон України «Про екологічну мережу» від 24 червня 2004 р.
10. Закон України «Про екологічний аудит» від 24 червня 2004 р.
11. Закон України «Про екологічну експертизу» від 9 лютого 1995 р.
12. Хрутьба В. О. Впровадження методології GREENPM як реалізація екологічного мислення в управлінні проєктами // Тези доповідей VI Міжнародної конференції «Управління проєктами у розвитку суспільства». Тема: Прискорення розвитку організації на основі проєктного управління. // К.: КНУБА, 2010. – С. 212-214.
13. Bortnyk S, Lavruk T., Tymuliak L. Problems of waste management system formation in Ukraine / Conference Proceedings, XVIII International Conference «Geoinformatics: theoretical and applied aspects» (Kyiv, (13-16 May 2019). European Association of Geoscientists & Engineers. Volume 2019, p.1 – 5. <https://doi.org/10.3997/2214-4609.201902085>
14. Bortnyk, S.Y., Lavruk, T.M. Kyiv City: Features of planning structure and spatial development problems of cultural landscapes / Prace Komisji Krajobrazu Kulturowego, nr 43 (1) 2020, 7-30 <http://dx.doi.org/10.30450/202001>
15. Bortnyk S, Kulyk K, Lavruk M, Lavruk T, Pidkova O, Romanova O, Sarakhman I, Tymuliak L. Local development eco-projects and their role in small rivers restoration in Ukraine. / Geoinformatics, European Association of Geoscientists & Engineers, Geoinformatics, May 2021, Volume 2021, p.1 – 6. <https://doi.org/10.3997/2214-4609.20215521155>
16. Lavruk T, Kulyk K, Romanova O, Sarakhman I. The Use of Project Management Mechanisms to Address Environmental Problems (Shown on the Example of Developing Natural-Cognitive Tourist Map of the Holiivsky District of Kyiv) / Фізична географія та геоморфологія, 2020, №103-104. <https://doi.org/10.17721/phgg.2020.5-6.04>
17. <http://gis-lab.info> – сайт з питань ГІС та ДДЗ
18. <http://space.com.ua> – Аерокосмічний портал України
19. www.casre.kiev.ua – Центр космічних досліджень Землі ІГН НАН України
20. www.nasa.gov – Національне аерокосмічне управління США (NASA)
21. www.usgs.gov – Геологічна служба США (USGS)